NĂM THỨ MƯỜI BAI — SỐ 1HU 2194 — NGÀY THỨ SÁU 11 JUILLET 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 2452

ANNONCES

Les annonces à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une fois insertion . . . . 0$30 le cm

Par contrat annuel

Par centimètre et par insertion . . . . . 0$15 le cm

Même dans la 1re page. . . . 2$ la ligne

Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Sao cho việc giáo-dục có thành-hiệu hẳn hoi?

II

Cái công nghiệp giáo-dục đành rằng phải kỳ vọng ở các giáo-viên, nếu các giáo-viên mình mà ai cũng có cái tư-trọng thuần-khiết, biết nâng cao cái nhân-cách lên trên vòng vinh nhục, lợi, hiệu, bần phú ở trong cái xã-hội nhôn-nhem này, biết ham mến về cái nghề cao-thượng là cái nghề dẫn-dụ hậu tiến, đào-tạo thanh niên, chịu cố công cùng sức, cúc cung tận tụy với nghề mình, thì đủ cái địa-vị, cái chức-vụ gò đầu trẻ kia ở vào một cái xã-hội lợi-dục hoành-hành, nhân phẩm điên đảo như xã-hội ta bây giờ, không lấy gì làm tôn, làm trọng thật mà có hề chi. Song, như trước đã nói, người ta không phải ai cũng là ông Nhan, ông Mạnh; ở bầu thì tròn, ở ống thì dài, ở trong cái xã-hội lấy kim-tiền làm thánh thần, lấy quyền lực làm cha mẹ, mà bảo người ta lấy thực bần cư tiện làm sướng, lấy thiệt mình giúp đời làm vinh, phi nghĩa tắc gần, khó ai nghe lọt tai được; nay lấy cái công-nghiệp giáo-dục kỳ-vọng cho các nhà giáo-viên, muốn mọi người trong giáo-chức biết tự trọng cái địa-vị, cái chức-vụ của mình, gắng gỏi chuyên cần về sự dục nhân-tài khai dân-trí; mà nếu xã-hội cứ coi rẻ rúng cái địa-vị, khinh thường cái chức-vụ của người ta, thì cái kỳ-vọng ấy cũng là cái kỳ-vọng bỏ đi, cũng khó được mấy ai chịu kỳ-cục đi làm cái chuyện hữu lao vô công, làm ơn nên oán như thế.

Ta muốn cho các giáo-viên làm trọn cái chức-vụ để xứng với cái địa-vị giáo-dục thì xã-hội ta phải thành-thực mà công-nhận cái địa vị ấy làm tôn, cái địa-vị ấy làm trọng trước đã. Ta nên nghĩ rằng: sự học là cái của báu thứ nhất ở trong đời; nhờ từ cá-nhân, lớn đến một nước, có cái của báu ấy, thì sức mới mạnh, của mới giàu, văn-minh mới tấn-tới, mà không có cái của báu ấy thì của phải nghèo, sức phải yếu, văn-minh phải dật lùi, cái người có thể trao cho ta cái của báu ấy là ai? chẳng là mọi người trong giáo-chức du? nhà chính-trị, nhà pháp-luật hay là nhà quân-sự hùng-tài đại-lược đến thế nào, chỉ có thể hộ-vệ cái tinh-mệnh tài-sản, giữ-gìn cuộc hòa-bình yên-ổn cho ta được tạm thời mà không có thể đúc chuốt cho ta được cái trí-thức đủ để mà tự-trị, cái kỹ-năng đủ để mà tự-hoạt, gây dựng cho ta cái trình-độ tiến hóa hết đời nọ qua đời kia, nhà giáo-dục thực là có cái sức thần-thông quảng-đại làm được như thế; ta tôn trọng, ta tùng phục, ta sợ hãi một ông thượng-thư, một vị quan tòa, một ông đại-tướng thế nào thì ta cũng nên tôn-trọng, tùng-phục, sợ hãi ông thầy giáo của ta, dù ông ấy không có lệnh hành cấm chỉ như ông thượng thư, không có ếm đày giam phạt như ông quan tòa, không có súng dài gươm nhọn như ông đại-tướng kia, mà có lẽ ta lại còn tôn trọng, tùng phục, sợ hãi hơn nữa mới phải; không nói chi xa, nói ngay cái công ơn trực-tiếp với ta, không có người thì ai vỡ lòng vạch mắt cho ta mà ta làm được nghề nọ nghiệp kia, công nay việc khác, rồi đến con ta, cháu ta để ra đó nữa, không lẽ để không dạy để vậy mà nuôi, nuôi con trai không dạy thà nuôi lừa còn hơn, nuôi con gái không dạy thà nuôi lợn còn hơn, mà dạy thì ta có dủ đâu được tự-cách, thừa dâu được thì giờ, lành làm gáo vỡ làm môi, tất cũng phải nhờ cậy đến tay người tô nặn hết; ta thường nói: không thầy đố mầy làm nên; muốn làm nên mà không biết trọng thầy, hoặc làm nên rồi mà không nghĩ tới thầy, đều là không phải cả; ta biết trọng thầy mà coi làm một bậc người mô-phạm của ta, một bậc người trên trước của ta; ta nghĩ tới thầy mà dùng quên rằng cái bậc người ấy là bậc người chịu khó nhọc để luyện tri đức hồn, chỉ đường dẫn lối cho ta; cha bảo con, anh nhủ em, chớ có thấy người nhà không cao, cửa không rộng, ăn không sang, mặc không bảnh mà chê nghèo, chớ có thấy người không kẻ hầu người hạ, không kẻ đón người đưa, không cậu lính kêu van, không có hầu nâng giấc mà chê hèn, chớ có nâu thấy vợ cắp rổ đi chợ, con quần áo vá mà cười người tồi, cho có thấy không nay bữa yến, mai bữa tiệc, nay một cảnh, mai một chầu mà cười người bần, trọng là trọng cái đạo-đức của người, cái học-thức của người, cái công phu dạy dỗ của người; nhất là trong nhà có con có em đi học, phải thường thường xem xét đến mà kiểm chế cái tính lung lăng xấc láo của con trẻ, chữa sửa cái thói bình-đẳng hỗn, tự-do càn, hằng nhắc-nhở cho trẻ biết cái nghĩa thầy trò, lời thầy rèn bảo phải vâng theo, công thầy giảng dạy phải ghi nhớ, chịu vào khuôn vào phép để cho thầy uốn nắn khỏi thành ra con ngựa đái chứng, cái cây gãy cành; biết trọng thầy như thế, nghĩ tới thầy như thế; không phải là cứ buổng cau bao chè, mỗng năm ngày tết, cái lậu-tục đó, đến cái thời buổi khai-thông này, tự các giáo-viên người nào có hơi biết bổn-phận cũng đều trừ khử tuyệt hết rồi, mà một cái lòng thành trọng đạo tôn sư đủ khiến cho người ta vui về nghề giáo-dục, khuyến-khóa được ai cảnh bần tiện cơm niêu nước lọ, yên-ủi được cái công khó nhọc khó cỗ hết hơi; thiên-hạ càng tôn cái địa vị của mình bao nhiêu, càng trọng cái chức-vụ của mình bao nhiêu thì càng phải giữ gìn tinh nết, phấn miễn tinh-thần để khỏi phụ cái chức-vụ rất trọng mà thẹn cái địa vị rất tôn ấy bấy nhiêu, các giáo-viên làm gì còn có lắm người hư mà việc giáo-dục làm gì chẳng có thành hiệu.

Về phương-diện chính-phủ, ta nên mong rằng: Các quan bên chính-chức đừng có quan nào lộng quyền hỗ thế, lạm dụng cái quyền phép kiểm soát giám-đốc mà hành-hạ vô lý đến những người cũng bằng vai một lứa với các ngạch hành-chính khác, cũng đứng nhận một cái cơ-quan giáo-dục, địa-vị không phải hèn mọn, chức-vụ không phải bé nhỏ gì; thuộc về những sự bổ dụng, cho nốt, thăng trật, tăng lương, cũng nên thể-tất cái công khó-nhọc, cái cảnh thanh bần của cảnh gõ đầu trẻ kia, trừ những kẻ có điều quả-cứu, làm không hết bổn-phận ra, còn thì chiếu lệ theo dùng kỷ-hạn mà cất nhắc cho, không nên có chỗ hậu chỗ bạc, chỗ chóng chỗ chầy, mà để đến có cái nông nỗi kẻ ăn người khóc; lại trong các ngạch người nào giỏi giang siêng sẵn thì dương ở bậc dưới có lệ được thi lên bậc trên, thật là một cách tưởng-lệ rất tốt; trong giáo-chức các bậc dưới không có lối nào ngoi lên bực trên, thiết tưởng nên đặt rộng cho các bậc dưới trong giáo-chức cũng được thi lên bậc trên, có tưởng-lệ thế thì người ta mới chịu cố gắng mà theo đòi, chịu lập chí tu nghiệp, thì sức đua tài, mà tư cách mới mong có ngày cao dần lên được. Tây-triết đã có nói: Chính-phủ vạn năng, việc gì khó đến đâu mà cái quyền-lực chính-phủ làm không nổi, vậy thì các giáo-viên đương không tận trung với chức-phận mà làm cho biết gắng hết chức-phận, việc giáo-dục đương hư hỏng mà làm cho có được thành-hiệu sau này, ta cũng không thể đừng được không trông cậy về chính-phủ vậy.

UYÊN-TOÀN

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 9 và 10 Juillet 1924

Hội-đồng các quan đại-sứ với nước Đức

Ngày hôm qua, hội-đồng các quan đại-sứ gởi cho nước Đức một bức thư đáp lại bức thư ngày 3 Juin của nước Đức. Các nước Đồng-minh ghi nhận rằng chánh-phủ Đức ưng thuận cái chương-trình của hội-đồng giám-định ủy viên, còn cái thể lệ kiểm duyệt thế nào, sau rày hội-đồng Đồng minh sẽ xem xét.

Người Tây-ban-nha tại Maroc

Dio Matin tiếp được tin ở Mélilla rằng cái tinh-thế người Tây-ban-nha ở Ouezan ngày ngập lắm. Người Tây-ban-nha chưa dẹp được quân khởi nghịch, có lẽ còn nhiều chỗ khác khởi lên. Cái đường tiện của Tây-ban-nha bị vỡ.

Nước Anh với nước Pháp

Chiều hôm 9 Juillet, hồi 16 giờ 25, quan Macdonald về Londres. Công-chúng hoan hô.

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Nguyên-lão nghị-viện bàn lại các ắt-vấn của MM. Poincaré, Berthoulat, Hugues le Roux về cái chính-sách ngoại-giao.

Việc bảo-cử thống-lĩnh ở Hoa-kỳ

M. Mac Adoo cho phép bè-đảng mình được thủ ý lựa chọn, thì M. Davis đã sẽ Hoa kỳ ở Londres được chánh đảng dân chủ tiến cử ra ứng bầu chức thống-lĩnh, M. Charles Bryan, toàn quyền ở châu Nebraska được chánh đảng ấy tiến cử ra ứng bầu chức phó thống-lĩnh.

Cavile, ngày 8 Juillet 1924

Hoàng-thái-tử nước Anh sắp làm lễ thành-hôn

Tin Londres — Có tin rằng Hoàng-thái-tử nước Anh sắp làm lễ thành-hôn với công-chúa Héléna, là con gái út vua Lỗ-mã-ni. Công-chúa sinh ở Bucarest trong năm 1903.

Việc tuyển cử Thống-lĩnh ở Hoa-kỳ

Tin Cleveland. — Chánh đảng Xã-hội quốc-dân đã cử M. Lafollette ở châu Wisconsin ứng cử chức thống-lĩnh. Ông được 106 phiếu. 55 phiếu phản đối chỉ có 17 cái.

Phi-hành gia nước Hoa-kỳ

in Karachi. — Các phi-hành-gia Hoa-kỳ khởi-hành ở Karachi sáng hôm nay hồi 6 giờ 30 để đi Bendsrabou. Sẽ đỗ lại Cuanbar để lấy dầu xăng. Có lấy một cái may phát động ở Karachi.

Các phi-hành gia nước Anh

Tin Kasumacaura. — Phi-hành gia Mac Laren bay từ Kusimoto đã tới đây hồi 3 giờ chiều. Một cái tàu bay Nhật cho phi-hành gia dầu xăng. Phi-hành gia định lưu lại đây đến ngày thứ bảy, rồi sẽ đi Minato. Ở đây có mở cuộc hoan-nghênh phi-hành gia.

Việc cách mệnh ở Nam Mỹ-châu

Tin Buenos-Ayres. — Ở Sao Paulo có việc cách-mệnh. Quân cách mệnh chiếm được các công-sở. Chánh-phủ liên hiệp cử hai chiếc chiến thuyền và quân lính đến.

NƯỚC ANH CHẾ KHÍ-CẦU RẤT LỚN

Hai chiếc khí-cầu dương chế ở Londres it ra có thể tải được 75 tấn. Khí-cầu có một thứ máy phát động mới chạy bằng dầu mỏ. Người ta tính ra khí-cầu ấy chở được 300 người lính có đeo khí-giới, hoặc 1 000 người hành-khách, mà đi nhanh một giờ là 80 dặm. Các đại-biểu các thuộc-quốc hiện nay ở Londres xem các khí-cầu ấy lấy làm thích lắm, vì ở các thuộc quốc lắm nơi đường sá không được tiện lợi, khí-cầu ấy có thể dùng để chở hành-khách được.

MỘT PHÉP MỚI TRỊ BỆNH TƯỚT CỦA CON TRẺ

Giáo-sư Doumer ở Lille có bá-cáo tại hội Y-học hàn-lâm rằng trẻ con bị bệnh tướt lâu ngày đến đâu, dùng điện-khí cho chạy qua bụng, chỉ trong mấy phút là chữa khỏi. Năm năm trước đây giáo-sư có bá-cáo rằng dùng bột mì chế một cách riêng, cũng có thể trị được bệnh ấy rất nhanh chóng.

HÀI ĐÀM

Chữ danh xem với chữ tình mà hơn

Chú Tài đã già lắm, lấy được một thím vợ còn trẻ măng. Càng thấy vợ thương-yêu bao nhiêu lại càng nghĩ bấy nhiêu. Một hôm nghĩ quá bèn hỏi vợ:

— Mình ơi, tôi năm nay bảy lăm mươi tuổi đầu mà mình không bằng tuổi con tôi, thế lấm sao mình thương-yêu tôi đậm-đà như thế? Tôi nghĩ quá! vậy, mình ơi, tôi dám hỏi thật mình: *mình thương tôi thật hay mình thương chơi?*

Thím Tài mặt hơn hở chạy ngay lại ôm lấy cái đầu bạc, hôn cái tạp a một cái, rồi trả lời:

Mình ơi, tôi thương yêu mình thật đấy. Tôi sở-dĩ lấy mình, không cốt vì tình lắm, mà tôi còn có cái mục-đích rất nên cao-thượng, là tôi muốn sau này có một chút danh thơm cùng hậu-thế.

— Danh thơm!

— Vâng, chẳng bao lâu nữa mình trăm tuổi tôi quyết ở vậy cho ký được bốn chữ vàng: *Tiết hạnh khả phong.*

Ông cụ nghe nói bấy giờ mới biết rõ lòng vợ, giây phút bớt nghi và thích lắm, nhân lợi ra cười một cách rất đa-tình.

Sơn Phong

Tự do diễn đàn

Bàn về nữ-học

Sự học-vấn của bọn quần-thoa Nam-Việt mấy năm nay đã thấy tiến bộ nhiều lắm; khá khen thay cho bọn quần-hồng đã ra công tập rèn tài trí, mong ra mặt gánh các nợ đời, hầu trả ơn cùng nhân-quần xã-hội, kém chi những đấm tu mi vì bổn phận hồn phương hồ-thỉ mà phải vùng vẫy với non sông. Có một điều lạ là sự học-vấn của nữ-nhi ta đã thấy tiến bộ nhiều thì cái hại về đường luân-lý phong tục cũng mỗi ngày mỗi nhiều vậy. Cứ con mắt tôi cũng đã mục kích lắm cái hại rồi, xin vẫn tắt kể đây để bà con được rõ, không phải muốn bêu xấu người mình, nhưng chỉ mong rằng đến tai sĩ biết lỗi mà chừa, biết lệ mà tránh vậy. Chính tôi có một ông bạn vì quá làm vợ giỏi, trong tay có hai ba bằng, mà làm lụy cho gia-đình. Anh chồng đốt mà lấy chị vợ giỏi thì còn sợ cái kiêu hãnh của thầu học quấy nhiều, chớ ông chồng này, vốn là tay học thức, vì chút hám vợ giỏi hơn người mà mua sầu rước thảm vào cảnh gia đình dương hòn-bình yên-ổn. Chị vợ về nhà chồng, ra vào ăn nói rất tự-do; nói với bố mẹ chồng lắm khi cao hứng đỏ cả tiếng Tây, lưu lô lưu lưỡng, người nhà chẳng ai hiểu thấu tài cao học rộng ấy cả. Cả ngày chỉ cầm quyển truyện tây (roman) ra vào, mặc kệ việc tề gia nội trợ, chồng có biết, to nhỏ điều bơn lẽ thiệt, vợ đã sàng sỏ, rồi cứ tiếng Tây mà cãi lý sự với nhau ồm tỏi, ngỡ người chồng với ai cũng cho là vô học thức, lắm ra mặt ta đây kẻ giỏi, hoài hơi chi với lũ chữ nhất không thông, bởi thế nên bọ ăng cũng đành tài thua phận kém, chẳng buồn bước chân đến gần.

Cảnh gia đình ông bạn tôi tệ đến buồn bã, sau tự hối đã muộn rồi, tưởng cưới vợ giỏi, được sung sướng danh giá hơn người, đè đâu rước quỉ sống về phá phách nhà cửa.

Nói đây lắm người bảo kẻ đỡ thế họa trăm nghìn mới có một. Phải, tôi cũng mong kẻ đỡ thế đừng có nhiều thì hay lắm, nhưng nào có được đâu. Mới tuần trước đây báo đăng tin ở một tỉnh kia có một cô nữ-học-sinh mới đỗ bằng tốt nghiệp, cứ-chỉ tự-do quá, đi chơi với tình nhân tay khoác tay choàng, tiếng Tây loảng thoảng, rao khắp phố phường, ai ai cũng đều lấy làm lạ. Bố mẹ đã rất cổ bỏng bong khuyên lơn, con tâm cô không chuyển, xem như lời nghiêm huấn không đáng để lọt tai... Lại hôm đầu nghỉ lễ, nhân đi xe hỏa về Nam, trên toa ngồi có vài cô nữ-học-sinh tay cầm ô, tay vắc sách, mắt đeo mục-kính, cười cười nói nói rất tự-do; không mấy khi ngồi yên một chỗ, hết chạy toa này lại truyền toa khác. Lúc ấy có một cậu mặt Âu-phục đến, các cô ồng rõ có quen chăng, xúm lại nói chuyện bằng tiếng Tây bỏ bỏ lên, mùa mấy tay châu, tiếng cười tiếng cãi lấp cả tiếng xe lửa chạy rầm rầm. Một cô đưa cho cậu kia quyển sách hợi dày, bìa vàng hỏi rằng: «Cậu có xem quyển này chưa?». Tôi có tính tò mò, đưa mắt nhìn thấy đề mấy chữ to tướng: Le regard, 12 conférences — Còn lắm câu chuyện, muốn kể nốt để bà con ai là người không tin lời nói trên đây thấu rõ, nhưng thiết tưởng thế đã quá lắm rồi..... Ta có nên không muốn cho nữ nhi biết chút học hành chăng? Không, thật quả không nên, đã là người, ai cũng phải có chút học thức. Nam nhi vì bổn phận phải học, học cho hiểu cho biết, học để giúp nước nhà xã hội; còn sự học đối với nữ-nhi thì nó ở trong cái bổn phận làm vợ làm mẹ về sau cũng biết bao nhiêu điều cần phải học. Nhưng người nên học khôn, chớ không nên học dại. Tôi thường thấy nhiều cô hay xem romans lắm. Mỗi nước một phong-tục, theo phong-tục người, theo làm sao được, tiếc chưa thấy đã thấy thoái. Đến nam-nữ xem sách nhiều còn tốn hại tinh tình, huống chi là nữ nhi... Nên biết rằng sách cũng có cái hay cái dở, nên chọn sách cũng như chọn bạn, nhất là sách Tây có cái tinh-thần riêng, tả giỏi như thêu như dệt, hệt như đúc, tựa hồ như ta đứng trước cái cảnh đã tả ra vậy. Xem những cái cảnh hay thì tiêm-nhiễm ở ngay tự-trong-bay, xem những cảnh dở thì in vào não-tủy những ý-kiến dở. Thiết tưởng những sách mà các cô có hay xem nhất bây giờ chính là những sách các cô nên thiết kỵ vậy.

Cái học-thứ: cần cho nữ-lưu là là cái gì? học tề-gia nội-trợ, học kính cha mẹ ruột, học kính cha mẹ chồng, học mến yêu chồng, học biết nuôi dạy con... Học thế, phải thấy lịch lợi rành rành trước mắt; lắm cô đỗ bằng cao tốt vời khi vào đến bếp là bợ ngợ ừ ớ, không rõ cơm nấu thế nào, cô rờ tay vào lại trên sống dưới khé, tử bề nát bét. Hay bảo nhà có kẻ nuôi người ở, tha hồ sai khiến? Phải, nhưng cũng nên biết xem nó nấu nướng ra sao thế nào thì bố mẹ chồng con ăn ngon, thế nào thì bố mẹ chồng con ăn không ngon, có ở để mặc đầy mặc tớ, nếu ra sao thì nhắc, có biết ăn thôi à? Cái nên học không chịu học, cái không cần lắm lại đua nhau mà học làm gì vậy.

Tại vì sao phần nhiều các cô có học lại hỏng đường đức-dục? Tại vì rằng khi ở trong học đường, cũng bọn bạn gái đua rỡn tự do, tiêm nhiễm những tư-tưởng không hay, quen cứ chỉ độc-ngữ tự do, khi về nhà cha mẹ lại chiều chuộng càng tăng tính kiêu hãnh lên, nên khi lấy chồng, bắt các cô ấn ở theo đạo đức con, các cô không chịu được, vì nết nào đã quen nết ấy, chỉ biết chữ Tây, ngoại giã không còn biết cái chi chi nữa; hễ động đến tính kiêu hãnh của các cô thì các cô tung hoành ngay, vì các cô thường tự nghĩ một mình ta có thể nuôi thân ta được mà, một thằng bốn năm chục, ai cần gì ai mà phải đày đọa thân thân. Phải, tay đứa ra tiền, hàm nhai cho sướng, cần gì nhờ của chồng, ở được thì ở, chẳng được thì chia tế, mình cũng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

chẳng đến nỗi bữa đói bữa no nào. Nhưng ai nghĩ thế rất lầm to; xuất giá tòng phu, chồng ra chồng, vợ ra vợ, ăn ở phải đạo, biết kính trên nể dưới thì quí biết ngần nào; ăn ở ngông cuồng thì con người ấy dẫu đẹp hơn tiên tài hơn thánh cũng chẳng ai cần làm chi; ta thường nói cái nết đánh chết cái đẹp, vậy nết na quí nhất không gì bằng. Phải biết mình lấy chồng muốn ai cho đáng tấm chồng, cho bõ công sửa túi rửa khăn, người lấy vợ cũng muốn si cho đáng mặt vợ, nết na thảo thuận, trăm năm nợ ba sinh hương lửa có phải là ngẫn ngủi lắm đâu. Lắm cô tự-do đến lỗi chẳng thiết gì đến chữ trinh đáng giá nghìn vàng mới gớm chứ! Lại còn lắm cô biết chữ chỉ để viết thơ đưa gã ấy cho tình. Học như thế thì học làm gì, thà chịu dốt suốt đời còn không đến nỗi bại hoại cương thường như vậy.

Đã muốn học, học nết na cho thuần rồi sẽ học cái khác, cớ gì sự học không ham không muốn lại rước đâu những sự không hay vào mình. Thiết tưởng nhà ai có con gái cho đi học, nên giữ từ lúc trí còn non nớt, chớ nên để trẻ theo đuổi lắt chước những sự lầm lỗ không hợp luận-lý của kẻ bước trước; xe trước đổ xe sau phải tránh, không nên đua nhau chôn chân vào chỗ tiền nghèo. Ôi! Được văn-minh soi khắp đó đây, nhưng xin chớ mượn văn-minh mà làm bậy, quyền tự do ai ai cũng có, nhưng chớ nên hiểu lầm chữ tự-do mà làm phiền cho nhà cửa, cho nước nhà, cho xã-hội.

Hỡi các cô nữ học-sinh ta ơi! hỡi các nhà có con gái cho đi học ơi!

Minh-thương Quyên.

Cung-hậu Qui-Đức công-chúa từ kỳ-niệm

(Lời ghi nhớ cảnh cũ ngài chúa Qui-Đức)

(Tiếp theo)

Tôi lại còn tưởng miên-man ra đến những lúc học, buổi ngẫu giảng sách, vì đức cô có dạy cho bọn cung nữ ở trong nội ra học, tôi và chị tôi, cũng vâng mệnh tiến-công tôi vào học cùng đức-cô, mỗi khi học bài tôi thuộc trước chỉ lẫm lét ngó lên trên sợ đức cô ngồi, xem ngài đã bãi cho ra chơi chưa, song thấy ngài cứ điềm-nhiên, chốc lại tủm tỉm cười, dáng mặt thủy mị, hai tai ngài có đeo hai cái trâm vàng, long-lánh dưới mái tóc, trông rất xinh, tiếng nói ngài hòa nhã, nhỏ nhẻ nghe rất êm ái, tính ngài ưa thanh-vắng lặng lẽ, ai mới bước chân vào, như không trông thấy chủ-nhân ở nhà, vì chỗ ngồi trên mặt thời cửa kính, bên giá sách, bên án thư, sau lưng chấn ngang một bức Tân-phong sâu cảnh tranh cũ, kẻ hầu hạ chỉ đứng chực sau tranh mà thôi, còn học trò con gái thì trải chiếu dưới đất mà ngồi học. Đó là cái cảnh-tượng kỷ-niệm trong tinh-thần của tôi, cứ vo vẫn kéo ra mãi không chán. Người giám-tự thấy tôi có ý mặt thiết thành tâm, sau khi cáo từ, thấy ra xăm xăm chạy vào trong khám thờ lấy ra một quyển « Nguyệt đình thi-tập » sao bản, đưa cho tôi nói rằng: chỉ còn một quyển này thôi, tôi mừng quá non đặng ngọc bích không bằng, vội vàng tặng cho người ấy một món quà, lại nói rằng mười hôm nữa tôi biên xong, rồi giao lại cho người phụng thờ, nhưng tưởng cũng nên nói thực cho nhà người biết cái chủ-ý tôi, là muốn biểu-dương cái danh-hiệu ngài ra đời, để cho cùng với núi sông còn mãi, những các tân bản thêng thảo là toàn cái thủ-trạch di phương, mà cái lời châu ngọc, tức là nhứt sinh tâm-tâm huyết cả. Than ôi! người ta không ai phải như cây cỏ, nỡ nào cam mục nát cùng cây cỏ, người là bẩm khí thiêng của trời đất có siêu việt hơn muôn loài, là do vì còn để lại cái sự nghiệp về sau: sự-nghiệp của nhà lương thần danh-tướng, nhà hiếu-tử liệt-phụ, đến có thể bạc dấu sơn, tương đồng bia đá; sự nghiệp của nhà văn nhân từ-khách, thì chỉ có mấy dòng chữ, mà không phải là không có bổ-cứu cho nhân-tâm thế đạo, ảnh-hưởng cho hậu-tiến đàn; huống cái tài-hoa, cái đức hạnh rỡ rệt của một vị Hoàng-tổ bản triều, sự tích còn có minh-chứng, mà để cho mai-một đi, chẳng cũng vô tình lắm vậy. Nguyên cái lịch sử của ngài, đã có bài tự đức ông Tuy-lý-vương nói rõ, nay tôi xin lấy hai điều đáng nên kỷ-niệm mà giải nghĩa ra đây, để công đồng lãm, điều kỷ-niệm thứ nhứt, là cách trồng lệ đó, ví lấy theo bản-thảo Hán tự, lệ-chi có một tên là « thập-bát-nương » mà ngài là thiên mười tám, ông phò cũng thứ mười tám, cho nên khi ông phò mất rồi, ngài trồng ba mươi sáu cây vải để là « lệ-chi-động », nghĩa là ngụ ý có đôi lứa thấy đến nỗi tịch mịch vậy! Điều kỷ niệm thứ hai: bức song-ảnh là chân-dung của hai ông bà, hồi trước chưa có lắm chụp bóng, ngài mới nghĩ cách rất mới và nhã lắm, trong khi hai ông bà ngồi chơi tựa bên vách tường, có chiếu ngọn đèn để cho hai cái bóng lại vào trong vách, biểu người lấy bút để lại dấu mực, vẽ bóng bán diện, xa xem chỉ thấy lờ như hai ngọn núi đen sì, mà nhận kỹ thì thực là có tinh thần nhiều lắm sinh-bình hai ông bà tương đắc với nhau, như vợ chồng ngoài thiên hạ, chớ không lấy lễ số tôn qui của bà công chúa mà đối đãi với ông phò như lệ thường các ông phò bà chúa khác. Ấy cũng một điều đặc-biệt nên phục.

Bài tự lược dịch như sau này:

Tập thi nguyệt-đình này, là của đức-bà Qui-đức công-chúa Vĩnh-Trinh soạn, ngài là công-chúa thứ mười tám triều Thánh-tổ, vợ quan thị-lang Phạm-đăng-Thuật, hiệu là Tiêu-Lâm; quan thị là quí độ đức Từ-Dũ bác-huệ thái-hoàng thái-hậu. Công chúa là em gái tôi, và bảo-mọi đức Tông-tiên quận vương: hoàng-gia qui-chúa, hy giá tích lý, cho nên cảnh phú qui có nghĩ lường lấy nỗi tiếng trong cung phủ, thế mà tính hãy còn vẫn giữ cái thái-độ ôn hòa khiêm nhường, không làm một sự xa hoa, trong chốn phòng khuê trường gấm, chỉ bài trí toàn đồ thư cổ họa, sử sách nghiên bút, phẩn son giấy mực, chồng chập đến không có chỗ nhận ra danh-sắc, kết hôn đặng người như Tiêu Lâm quân, tính rất ưa nghề ngâm vịnh, nên cuộc xướng họa thực là vui vẻ, cảnh gia-đình lạc thú rất êm đềm, mười năm sinh đặng một người con gái, sau Tiêu Lâm quân, vì lòng chính tử nạn, người con gái không bao lâu cũng tạ thế, từ đó thì bà em phát thệ trừ hết trang sức, bỏ ăn ngon mặc tốt, trai giới một lòng chịu khổ giữ tiết với chồng con. Tình cảnh lại hơn kẻ phương-dân, đem ngài lồi thổi một mình, song thế chếch bóng khi ông mấy khi ra khỏi cổng vườn, đến nay có hơn ba mươi năm, than ôi, tuy giáo-dục chịu từ cũng biển-huynh tuyên tập dạy công một đặng như vậy, song không phải thiên-tính sẵn có trinh-tịnh, làm sao nuôn-nhã đến thế. Ngày xưa bến-phong nước-Vệ, thơ Tải trì là chỉ bà Hứa-mục phu-nhân, thơ Hà-quảng là chỉ bà Tống-hoàng phu-nhân, đều là lời ra bởi chữ tình, mà gốc ở tại chỗ lễ nghĩa, nên quốc-sử khen. thời kể hậu-học trong đó, nay bì em đức hạnh thấy chung như một, dù không thi công đề truyền đời, phương chi có thi, mà thi là nhuần những lời chính-phong, tự-nhiên không đều nỗi thuộc vào cái số thả ra đặng.

Đồng-Khánh năm thứ hai, tháng mười một, thân-huynh là đức Tuy lý-vương soạn.

Đạm-Phương nữ-sử thuật

Cuộc thi thơ

Của Nhà-nại-Quyên nữ-sĩ

MMDCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-túy gây nên tự Lý-công.
Rực rỡ cung tường thêm phú mỹ,
Thơm tho đạo mạch kết tây đông.
Nhị Nùng gấm dệt hoa thi-sĩ,
Thù Tử trăng in dấu học-phong.
Riêng để minh sì lòng tưởng vọng.
Mây râu luống thẹn khách quần hồng.

Đào-hữu-Trúc
Phủ Từ-sơn, Bắc-ninh

MMDCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu từ Lê Lý khởi công.
Khoa-giáp bốn triều còn nức tiếng,
Cung tường cả sẵn nhận văn nguyên. [phong.
Kẻ Chu vững nếp miền Đà Tấn,
Áp Á các nêu chốn Nị Nùng.
Cổ-tích bảo-tồn xin lấy nhớ,
Chữ rằng sắc sắc với không không.

MMDCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ đài cao nức cõi Hồng,
Bia đá chưa lòa gương Khổng-giáo,
Sử xanh còn rõ nếp Chu công,
Lưu danh trải mấy ngàn năm Lạc,
Họp mặt chẳng bao lũ cháu Rồng.
Mấy dãy cung tường xinh xắn lạ,
Nước non Âu vẫn nước non chung.

Nguyễn-v-Chuyên
Phủ Từ sơn, Bắc-ninh

MMDCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bắt ngát cung tường trấn cõi Đông.
Người Khổng văn-chương dòng nước
Mạch Hồng thi-lễ đã non Nùng. [Nhị,
Khuê-văn ngự bút hoa thêm thắm,
Tiến-sĩ bi đình nguyệt vẫn trong,
Cảm cũ sửa sang nền quốc-túy,
Tiếng thơm ghi tạc với non sông

Đào-đình-Chúc
Làng Nhân-thọ, Bắc-ninh

MMDLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khuê-các hoa tường tỏ bóng hồng.
Lò lớn vàng tô tinh đế hạ,
Tượng trời ngọc dát vẻ hiền-công.
Rồng bay thuyền lý Lý lừng sông Nhị,
Phượng múa bia Lê ngất núi Nùng.
Nam Bắc khắt khao nền thánh-thuỷ,
Tứ lân đồ mã một nhà chung.

Phạm-mai-Nguyên Phú đam

MMDLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Âu học xa truyền tỏ Á đông.
Ức vạn người xưa nhuần hóa-vũ,
Năm năm phố mới được xuân- [phong.
Bốn khoa trang học còn ghi dấu,
Mười triết nho-tông vẫn nhớ công.
Không giáo trải nay cao tứ giáo,
Hà-thành nêu dựng đích tỉ-trung.

Phạm-kim-Liên, Phú-đam

MMDCXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu gương soi giống Lạc Hồng
Bờ cõi Lỗ lân in xứ Bắc,
Hình dong Châu phượng tỏ kinh Đông
Hóa-công vẫn chuyển vòng Âu Á,
Nguyên khí nênh mông khoảng Nhị [Nùng.
Thánh miếu qua trông bia Giám đề,
Tai đề ai kẻ Phú vương phong.

Lai-khuê-Tâm, Phù-đạm

MMDCXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đệ miếu văn thơ xếp mấy chồng.
Mười kỳ thanh đồ triều đế hạ,
Muôn đời nền tảng thánh thời trung
Mành gương lệ giáo trăng sông Nhị,
Cột cái di-luân đá núi Nùng.
Cao-đẳng trải bao gây giáo-dục,
Cung tường nho-giáo ngất kinh Đông

Hoàng-cao-Thăng, Văn-châu

MMDCXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh miếu đề ngâm trận bút hùng.
Kinh địa một thành nền Việt đế,
Khuê lâu chín kỷ đích Hoa-phong.
Thi thư dân sĩ khai kim Bắc,
Sơn đẩu tường Cao tiếp núi Đông.
Bia bảng vàng son thêm diễm suyết
Đàn thơ ai nỡ để thành cung

Phạm-Nhuận, Văn-chu

MMDCXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu y y khoảng Nhị Nùng.
Lập học đất phong thân quách Lý,
Tàng thư trời mở bí hà tường Đông.
Đầu khoa chung cả người Âu Á
Bia bảng riêng vui giống Lạc Hồng.
Cầu sách sùng nho ơn thánh thượng
Thăng đường bút ngự kỷ quan p ong

Phạm-chực-Dám, Văn chu

MMDCXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua Giám mà ta luống chạnh lòng,
Trong miếu sắp sĩ đàn ên liệng
Trên bia mờ mịt đám rêu p ong.
Hồn khoa bảng nọ còn linh-sáng,
Nền k ối nương đây chẳng lạn-lùng
Hỡi khách làng nho đâu đó tá,
Còn ai nhớ đến c ốn này không?

Nguyễn-đình-Uyên
68, Avenue Jules Piquet, Thái-bình

MMDCXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phong hóa mấy đưa khí Nhị Nùng.
Trong vách thi-thư mơ bụng tưởng,
Trên thềm tỉ trúc lắng tai không.
Lý Lê cảnh sắc cây cùng đá,
Sĩ thứ quan chiêm học với rồng,
Còn chút y quan là về cũ,
Xe trông bể t ánh rộng mênh mông.

Phạm-Lương
31, Ruelle de Sinh-từ, Hanoi

MMDCXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nô nức ai ai cũng một lòng.
Miếu cũ một tòa bia cửa Khổng.
Tên in bao kẻ giống nhà Hồng.
Kia nghiên trước mặt ở Hoàn-kiếm
Nọ bút bên tai ngọn núi Nùng.
Cùng với trời nam chia k í tốt
Làm gương kim cổ đất Hà-đông.

Trần-ngọc-Can
Entrepreneur, Hà-nam

MMDCXLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thánh này nơi kính mộ đồng.
Dưỡng-cột vững bền đường đạo thống
Cung tường rực rỡ vẻ văn-phong.
Cuộc ngoài từng trải bao dâu bể,
Nền cũ còn nguyên với núi sông.
Dựng đắp nhờ công vua Lý trước,
Sùng nho còn nhớ việc của ông.

Phạm-Tước, College Vinh

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 33 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ bảy 12 Juillet 1924
S. Gustiberti

Âm-lịch
11 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Nhâm-thìn.
Bính Thầy Sao Cù Trực Thu
Kỵ Quyết-thủy, Khắc-khắp
Nghi Tế-tự, Bộ-túc

Giá thóc gạo:

Gạo-tẻ hạng nhất, một tạ.	9$55
— nhì —	9 00
— ba. —	8 42
Thóc	5 61
Ấp ngô.	5 20

Giá bạc. Kể từ ngày 11 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f 18

Tin nước lụt. — Bản-quán vừa tiếp được những tin nước như sau này:

Tỉnh Bắc-giang. Đường 35 từ Cao-thượng đến Đức-thắng và đường Bố-hạ đi Cha-phong bị ngập nhiều nơi lắm.

Đường 31 từ Nhã-nam đi Phủ-lạng-thương, đường 17 từ Nhã-nam đi Bố-hạ và đường 172 từ Nhã nam đi Sen-hồ đều bị ngập cả vậy xe cộ không đi lại được.

Tỉnh Phúc-yên. — Đường 35 Yên-lạc đi Đa-phúc bị ngập đến 30 phân tây và dài ước 500 thước. Vậy xe cộ không đi lại được.

Tỉnh Phú-thọ. — Vì nước sông Lô-giang lên, cho nên đường thuộc địa Hanoi đi Tuyên-quang bị ngập ở kilomètre 81 trong khoảng từ cầu Việt-trì đến nhà la-gi. Sau nữa từ quãng kilomètre 132 đến 137 gần đến Phú-đoan thì đường ấy cũng bị ngập cả.

Quan Công-sứ Phú thọ báo tin rằng ở Phú-đoan nước sông lên tới 9m45, ở Việt-trì lên tới 15m28. Con đường Việt-trì - Phú-thọ nước ngập sâu tới 0m25 trong một quãng dài một trăm mètres ở cây kilomètres 81, vào khoảng giữa cầu hỏa-xa, và đường qua đường sắt Việt trì.

Ở Hưng-hóa có tin đến nói đường xuống đò ngang Hưng-hóa bên hữu-ngạn ô-tô không đi được nữa.

Đường Bắc-triều, tuy bị ngập, nhưng ô-tô vẫn đi được. Song xét ra các quãng đường nói trên này, nên đợi khi nào nước xuống hẳn cho xe cộ đi lại thì hơn.

Tỉnh Hải-dương. — Quan công-sứ Hải-dương vừa điện rằng đường Sept-Pagodes đi Hải-dương bị ngập, vậy xe ô-tô không đi lại được nữa.

Các hành-khách đi tàu « Azay-le-Rideau ». — Trong số các hành-khách đi tàu *Azay-le-Rideau* ở Marseille khởi hành ngày 3 juillet 1924 thì có Đông cung Vĩnh-Thụy, Hoàng-thân Vĩnh-Lan, quan Toàn-quyền Charles và quí phu-nhân, quan phụ-đạo Lê-n ff-Lâm.

Bàu cử hội-viên Thương-mại. — Đến ngày chủ nhật 3 août này tại phòng Thương-mại và Canh-nông ở phố hàng Trống sẽ bầu cử 6 ông hội viên canh-nông Tây để thế vào những chân phải bầu lại.

Bờ hồ Hoàn-kiếm lát xi-măng. — Nghe nói bờ hồ Hoàn-kiếm nay mai sẽ lát xi-măng cả.

Lát xi-măng như thế thì vẫn tiện cho sự đi lại thật, nhưng thiết tưởng làm mất cái vẻ tự nhiên của hồ Hoàn-kiếm đi. Các dây đèn với cột đèn chăng qua hồ nay đã thảo nết, chôn ngầm xuống đất để giữ lấy cái cảnh đẹp mà nay bờ hồ lại đem lát thì thiết tưởng có điều thiệt cho cái đẹp đó chứ.

Trường Bảo-hộ. — Quan đốc trương Bảo-hộ bá cáo rằng vì nay đương trù tính việc chỉnh đốn lại cho vụ khai trương này thì các đơn xin vào học các lớp Sơ-học không thể xét trước ngày 15 août 1924 được.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Cần-cáo

CHỚP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết nhà hát nhà chớp bóng PALACE đóng cửa không chớp ban tối, chỉ chớp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi còn những buổi tối thì chớp trước cửa Café Métropole.

TẠI RẠP PALACE
Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT

Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau

Giá vào xem vẫn như cũ

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
MUỐN CÓ BÁN TẠI:
NHÀ BA CHƯƠNG
(Hiệu Báo-chí MONTÉS)
HANOI

Kỳ thi bằng Tiểu-học tây ở Saigon. — Trong số 390 thí-sinh thi bằng Sơ-học tây (Brevet élémentaire) ở Saigon vừa rồi mà đỗ được có 5 người! Như vậy tính ra 78 người mới được một người.

Nếu thế thì các cô các cậu hỏng thi *brevet élémentaire* ở đây vừa rồi cũng không nên ta than làm, so với trong ấy thì ngoài này số đỗ còn hơn nhiều.

Ai được phiếu công-thải?

Những ông được phiếu công-thải hàng ngàn đồng trở lên tất ông nào cũng sẵn lòng làm phúc. Vậy xin hiến các ông một cách làm phúc, rất công hiệu là mua trữ lấy ít thuốc **hoàn tán thuốc gia truyền** *và sâm* **quế thục cao** *thượng-hạng ở hiệu* **QUẾ-LÂM, 42 phố Phúc-kiến Hanoi** *để dành mà cứu cấp cho những người bệnh hoạn thì không gì làm phúc bằng.*

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . 0,12
Ai ở xa xin mới thư đề cho
ông BÙI-XUÂN-THANH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NHÍM
(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Thăng thưởng trong ngạch Sưu-chính. — Những viên chức tòng sự tại sở Bưu chính Hanoi có tên sau này được thăng thưởng kể từ ngày 1er juillet 1924.

Thăng thư ký thượng hạng hạng nhì:
MM. Ng-trần-Trương.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng tư:
MM. Ng-văn-Ngữ, Ng-văn-Hệ.

Thăng thư-ký hạng nhì:
Ng-văn Cơ.

Thăng thư-ký hạng ba:
MM. Ng-xuân-Dục, Phan-mạnh-Tá.

Thăng thư-ký hạng tư:
MM. Vũ-văn-Thức, *Trương-tạ-Tấn*
Phạm-đình-Khuê, Lê-Bông.

Thăng thư-ký hạng năm:
MM. Ng-Thụ, Đặng-trọng-Ninh, Ng-văn-Xuân, Đặng-ngọc-Hồ, Phạm-đình-Lợi, Ng-văn-Trọng.

Những viên thư-ký sau này hết hạn tập sự thi được thực-thụ làm thư-ký hạng sáu:
MM. Ng-hữu-Thanh, Lê văn-Ngọc, Trần-văn-Tựu

Thăng facteur thượng hạng hạng tư:
M. Bùi-huy-Yến.

Thăng facteur hạng nhất:
MM. Ng-văn-Điển, Kiều-văn-Đồng.

Thăng facteur hạng nhì:
M. Ng-như-Nguyên.

Thăng facteur hạng ba:
MM. Ng-đình-Huyến, Thái-v-Tán.

Thăng facteur hạng tư:
M. Nguyễn Nùng.

Thăng convoyeur ngoại hạng hạng nhì:
M. Phạm-văn-Nhân.

Hội chợ Hanoi

Các gian hàng bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet 1924.

Hưu trí. — MM. Phạm-v-Trang và Trịnh-v-Bính đều là thư-ký thượng hạng hạng nhì ngạch các tòa sứ Trung-kỳ được về hưu trí kể từ ngày 1er août 1924 trở đi.

Việc dạy thể thao ở các lớp tư-nghiệp. — Các hàng đội cai coi việc dạy thể-thao ở các lớp tư-nghiệp (cours de perfectionnement) đặt theo nghị-định ngày 24 juin 1924 thi suốt trong thời-kỳ dạy học mỗi ngày được phụ cấp như sau này mà ngoài ki oản ấy thì không được khoản gì nữa

1· Tại các hạt có quan binh đóng (Hanoi, Sơn-tây, Nam-định, Haiphong)

Hàng đội Tây	1$25
Hàng cai Tây	1,00
Hàng cai ta	0,20

2· Tại các hạt Phúc-yên, Thái-bình, Hải-dương:

Hàng đội Tây	3$50
Hàng cai Tây	3,00

3· Tại hạt Ninh-bình:

Đội khố-xanh	0$20

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	10 Juillet hồi 6 giờ	15 giờ	11 Juillet hồi 6 giờ
Lao-kay	80.80	»	79.70
Yên-bày	30.62	»	30.27
Việt-trì.	15.18	»	15 44
Hanoi	10.59	»	10.90
Vạn-yên	14.80	»	15 20
Hòa-bình	8.04	»	8.20
Tuyên-quang.	11.50	»	10.00
Phủ-đoan.	24 63	»	24.51
Phả Yên-bình	2.50	»	1.86

Trên sông Thái-bình

	10 Juillet hồi 6 giờ	11 Juillet hồi 6 giờ
Thái-nguyên	22.05	20 30
Lẫm	3.90	3.90
Phả lạng-thương	4.81	5.05
Đáp-cầu	5.15	4.95
Phả-lại	4.03	4.08

CÔNG-TY ĐIỆN KHÍ ĐÔNG-PHÁP

Cáo-bạch thứ nhất

Theo như nghị-định của quan Đốc-lý Hà-nội ngày 11 Avril 1924 về giá mua điện thắp đèn, và điện chạy quạt, ông Tổng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp có lời thỉnh các nhà mua điện đến buồng giấy của Công-ty, phố Francis Garnier, để làm giấy mua điện cho hợp phép.

Ông Tổng-quản-lý
G. PELLETIER

Cáo-bạch thứ nhì

Công ty điện-khí Đông pháp có lời để qui khách biết rằng công-ty mua được đèn điện hạ giá, nên từ ngày 1er Juin đến ngày 31 Août đèn 32, và 50 bougies định giá là 3 fr. 50,

NGƯỜI BIỂN-LẬN

(L'AVARE)

Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh tràng Cao-đẳng đã diễn lại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924

Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn song nhau

Giá mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển. 0. 11

CÓ BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BẢO TAY BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo, 15 chân-kính
Mặt có kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI
3909

BÁN NHÀ VÀ ĐẤT

Bán cái nhà số 70, phố hàng Đàn, giá bán 3.900 bạc, ai muốn mua, xin cứ lại xem tự do, khi thuận, xin gửi thư về ông Ngô-nhật-Hàng, phố Châu-cầu, Hà-nam, lên làm giấy bán.

Bán thẩm đất 450 thước tràng 31 thước, khoát 15 có thể chia làm 3 phần, giá nhất-định 10 đồng 1 thước. Bến chợ hàng Gia-ngang cũng nhà tư đạo Tin-lành. Ai muốn mua cứ hay 1, 2 phần, xin cứ gửi thư về Hà-nam như trên nay. 3866

琥正泰金
茶名子獅

Thưa các ngài,

Chúng tôi mở ra tại Haiphong Hanoi, hai cửa hàng đều được các ông bà có lòng quý hóa chiếu-cố cho nhiều, lấy làm đa tạ lắm.

Nay bản chủ nhân tựa lòng quý hơn mới hết sức kể cứu về các thứ trà lại thấy là hơn cả cả hiệu khác, không giám nói tấy hay, xin mua về thử, so sánh thì đủ rõ là các hiệu khác còn kém xa.

BÌNH-THÁI
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.
HANOI: Số nhà 5, Phố Hàng Nâ..., Téléphone 480

NHÀ BÁ-CHUỒNG

Tức là hiệu Báo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiện Báo-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về các đồng học trường Paris đã mới năm nay. Ông Domart từ trăng coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận, nhờ về thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng, ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Xe thồ tả — Số xe thồ tả sở Cảm bắt được ngày hôm qua là 32 cái.

Xe đụng nhau. — Sáng hôm qua hồi 10 giờ 30 có một cái xe sắt A. K. H. số 9 với một cái xe đạp của một ông đội tây đụng phải nhau ở đường Henri d'Orléan, nhưng may không việc gì đến người, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

Cái nạn mô-tô. — Chiều hôm qua, hồi 6 giờ, M. Turbat ở nhà máy thuốc-lá đi mô-tô qua đường bờ sông gần đến bóp phải lít trai đụng phải một người cu-li là Đặng-văn-Biển, 30 tuổi, bị thương ở chân. Phải khiêng ngay vào nhà thương.

Muốn bán một khu đất có tường chung quanh ở phố Cột-cờ, số 37, giá 5$00 một thước. Hỏi tại ông Belleville ở nhà Thương Bảo-hộ. 3864

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói . . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh hương) bọc vào hộp bằng kim, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI PHÒNG

Việc bán súng lậu. — Trong một số báo trước bản quán đã thuật việc một người đàn-bà Tàu với hai người lính-thủy Tây buôn súng-lục và thuốc-đạn, việc ấy sáng thứ năm vừa rồi đã ra đến tòa-án Trừng-trị xét xử như sau này :

Nguyên ở phố Commerce số 17 có một người đàn-bà Tàu là Tsan-Chi xưa nay vẫn có tiếng là buôn thuốc phiện lậu. Ngày 7 juin trước sở Thương-chính phải người đến khám thì lại bắt được bốn khẩu súng-lục và một trăm viên đạn. Những người Thương-chính liền giải mụ về sở để xét hỏi và báo Tòa-án và sở Mật thám biết. Mụ khai rằng súng và đạn ấy của một người lính thủy Tây gửi bán và tối hôm ấy thì người Tây ấy sẽ trở lại.

Buổi tối hôm ấy sở Mật-thám phái mấy người đứng dình thì quả bắt được một người Tây mang bốn khẩu súng lục và thuốc đạn.

Sáng hôm sau giải mụ Tsan-Chi đến tàu *Chili* thì mụ nhận một hai người là Saglia và Cauvin.

Tại tòa thì mụ Tsan-Chi khai rằng có mua cả thảy 10 khẩu và 300 viên đạn, nhưng hiện tại chỉ có bốn khẩu và 100 viên đạn. Quan chánh tòa hỏi còn những khẩu kia đâu thì mụ không nói.

Saglia thì khóc mà khai rằng chỉ bán cho mụ có 4 khẩu và 100 viên đạn thôi, còn nữa thì hắn không nhớ. Cauvin cũng không chịu nói là những súng ấy lấy ở đâu.

Hồi 10 giờ 45 thì tòa kết án phạt như sau này :

Tsan-chi 18 tháng tù 2000 francs và 10 năm bị cấm cư ;

Saglia và Cauvin mỗi người 13 tháng tù 2000 francs và 10 năm bị cấm cư trú cả ba người phải liên đới với nhau bồi thường cho sở Thương-chính 700 francs về việc buôn lậu.

BẮC-NINH

Việc nghĩa nên làm — Các ông ở thành-phố là : MM. Vũ-văn-Khang, thầu-khoán ; Trần-đức-Thu, phó-quản ; Vũ-văn-Đức, thông-phán ; Ng-văn-Cầu, thông-phán ; Ng-mạnh-Trác, nghị-viên ; Phạm-văn-Uẩn, nghị-viên ; Hiền và Soạn, chủ nhà hát Hải-đài Hải-phòng, đã được phép quan Công sứ cho tổ chức một buổi hát hôm 16 juillet lấy tiền giúp việc hỏa tai ở phố chợ Vị xuyên tỉnh Nam-định.

Buổi hát đó thu được bao nhiêu tiền (không trừ phí tổn) xin toàn để lên quan trên thu nhận và các ông lại xin phép cử một quí-quan coi xét về việc bán vé, cho tỏ tấm lòng công nghĩa.

Mong rằng sẽ được bà con ta ở trong thành-phố đến chứng kiến cho đông để tán thành cho trọn phúc quả.

Thu-tâm lại cẩn

HƯNG-YÊN

Trường Tri-tri. — Trường học của tỉnh Tri-tri vì việc thay đổi ít ấy giáo mà phải đóng cửa mất hơn nửa tháng. Đầu tháng 6 tây vừa rồi lại bắt đầu khai lớp học. Mấy hôm đầu chỉ có 6 học-trò đến, nay đã được ngót năm chục học-trò.

Chết đuối. — Sáng hôm 7 juillet, một đứa con trai lên 4 là con một nhà thuyền chài ở gần mạn thuyền vô ý ngã xuống sông, lúc vớt lên được thì đã chết rồi.

Đem vào nhà thương cứu cũng không lại. Bây giờ là mùa nước, các nhà thuyền chài có trẻ con, nên cẩn thận kẻo lại hại thân.

THÁI-BÌNH

Chánh-tổng cách chức. — Chánh tổng Tô-xuyên hàm tòng cửu-phẩm bá hộ thuộc huyện Phụ-dực, bị tòa Thượng-thẩm Hanoi phạt 15 tháng tù thì nay phải cách chức và mất cả phẩm hàm. Các bằng sắc sẽ do quan công-sứ Thái-bình thu tiền.

Việc Nam-kỳ

BẮC-LIÊU

Có phải bị ám-sát không ?

Một đêm mới đây tại Bảo-sàng (Bắc-liêu) có xảy ra một cái án-mạng đáng nên kỳ quái. Số là hồi khuya đêm ấy tên bồi nhà M. Trần-trinh-Huy ở dưới nhà lên gác xem có nhà có sai bảo gì chăng để đi nghỉ. Khi nó bước lên cầu thang được vài bậc thì vấp phải cái gì, đặt mình sờ xem thì ra một cái thây người chết. Nó sợ quá, kêu la rầm rĩ, người nhà ở trên gác đổ xuống xem, cầm đèn soi thì cái thây người chết đó là thầy M. Đỗ-thanh-Hải vốn là người giúp việc cho M. Huy. Lúc đó còn thoi thóp thở, ngỡ là ngộ cảm, vội vàng đem thuốc ra cấp cứu, rồi đem xuống thuyền chở đi nhà thương, nhưng đi được một quãng thì chết.

Xét ra thì cái thây đó trên đầu có một vết thương rất nặng, người ta nghi rằng không phải là ngã thang gác mà bị thương, mà có kẻ nào ám sát đó.

Cái nghi-án ấy hiện nay tòa án Bắc-liêu còn đương tra xét.

Tin Mông-tự

Tây ta ở ngoại-quốc — Hôm 27 Juin vừa rồi, hồi 3 giờ chiều, các nhà đi trong tỉnh Mông-tự làm tiệc trà để mừng ông Đ. Đ. Phan là thầy thuốc ở đấy.

Hôm đó có đủ các quan Tàu cùng thân hào đến đến đông cả ở nhà thương. Đi trước thì phường âm nhạc tàu tổ rồi đến hai người khiêng một bức thêu bốn chữ « Cứu thế hoạt nhân » thêu bằng kim tuyến, sau cùng đến các ông đi mừng. Đến nhà thương thì các quan cùng các thân hào đứng hai bên, ở chính giữa thì ông Đỗ-đăng-Phan đứng ; rồi quan huyện Mộng-tự đọc một bài diễn-truyết bằng chữ Tàu khen ngợi cái tài học và cái công-đức của ông Phan và tỏ lời yêu mến. Quan huyện đọc rứt lời, ông Đỗ-đăng-Phan cũng đọc một bài đáp lại bằng chữ Tàu để cảm ơn. Xong rồi thì lại cử nhạc, rồi pháo nghe inh ỏi, thật là vui vẻ. Khi tan tiệc có chụp ảnh để làm kỷ-niệm.

Bùi-phương-Tập lại cẩn.

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM BÙI-CẦM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Chắc là cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển . . . . 0$30
Tiền cước . . . . . 0 . 11
Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gửi giấy cho
M. BÙI-XUÂN THÀNH
51 - 53 — Rue du Coton — Hanoi

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 11 Juillet 1924
CẢI LƯƠNG HÝ KỊCH
Nghĩa-nữ tâm phu
Khi ra trò dùng toàn giọng cải lương và giọng ca lý.

Tối thứ bảy 12 Juillet 1924
CẨM HƯƠNG ĐÌNH
(Tích thứ tư)
Oan ách nước thẩm tình con,
Gian nan thế vậy mất còn khôn hay.
May sao may khéo là may,
Lời anh bán cá chẻ tay buôn người.

Ngày chủ nhật 13 Juillet 1924
Ngày Hội-tây . . diễn ban ngày
NHẠC LÔI HẠ GIANG NAM
Quần áo đẹp . . . tranh ảnh rực rỡ

Tối chủ-nhật 13 Juillet 1924
TRUNG HIẾU TIẾT NGHĨA
Trong cơ lạo hóa xoay vần,
Kia con bỉ cực nọ tuần thái lai.
Đây triều đổ tía cân đai,
Thỏa lòng thục-nữ sánh vai anh hùng

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên-đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Đông pháp Tân-thảo công ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ TÀ BI-BÀ
Chiêu phố hàng Gai số 83

Nhà Bán-hiệu « TÂM-TÂM » ở Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, cho không như có mấy thứ thuốc và những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được.

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chỉ-dụ như sau này :

Chiếu nay đại-thần được phòng của MONTÈS đại ông, có chế nên một thứ rượu bổ để từng ngự dùng qua rất hay, đáng nên ở thưởng, trước lục phẩm thì gửi cho mỗi được phong chức-ông để tỏ thành-giả.

Khâm thử

欽	賜	有	製	新	調	經	正	泰	金
此	示	試	用	房	貴	仙	靈	藥	酒
內	閣	恭	錄	頒	頒	頒	頒	頒	頒

欽賜此示試用房貴仙靈藥酒
內閣恭錄頒頒頒頒頒頒頒頒
癸丑年三月初五日七日

„Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê lược ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thần có được công-hiệu chẳng tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bên nay.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)
Ở trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6 . 50
Ba tháng	3 . 50

Báo quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

88 88

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Huệ-lan* kêu rằng :

— Dám bẩm đại-nhân ! Đứa gian-ác kia quả tư một tay tôi giết chết, chứ phu-quân tôi không biết tý gì. Xin đại-nhân đèn trời soi xét, khoan tha cho phu-quân tôi, còn tôi đây tình nguyện thế mạng.

Thẩm-bạch-thanh nói :

— Chồng người cùng *Thẩm* công-tử là tình tân-chủ, có sao lại dám dùng cái thủ-đoạn tàn-độc ấy.

Nàng *Huệ-lan* nói :

— Hôm nay phu-quân tôi đi thăm thân-phụ tôi vắng, đứa gian-ác kia lẻn vào mà trêu ghẹo tôi, toan sự cưỡng-bức, cho nên bất-đắc-dĩ tôi phải giết chết. Thật quả đầu đuôi như thế, tôi không dám nói dối câu nào xin lượng trên soi xét.

Thẩm-bạch-thanh đáp rằng :

— Nhà-ngươi cứ có nói càn ! *Thẩm* công-tử thiếu chi gái đẹp mà phải như thế. Nhà-ngươi định vu cho công-tử cưỡng gian để mong thoát tội đó chăng. Ta chắc việc này tất là vợ chồng nhà-ngươi thấy công-tử phú-quí, mới sinh lòng tham, bàn nhau hại công-tử, định mưu chiếm-đoạt gia-sản chi đây. Nhưng mà những kẻ gian-tham, lưới trời khôn tránh, nay đã vào tay bản-chức tra cứu, nhà-ngươi nên phải man man mà tù-nhận cho thực !

Lâm-hức bẩm rằng :

Trăm lạy đại-nhân ! Xin đại-nhân cho chúng tôi được bẩm-bạc. Hiện tôi đang ngồi trong thư-phòng, bỗng thấy *Hoa-hữu-linh* chạy vào báo rằng nhạc-phụ tôi bị bệnh. Tôi vội-vàng lật-đật đi thăm nhạc-phụ tôi thì chẳng có bệnh-tật chi cả. Quả-nhiên là hai đứa gian-ác lấy bày mưu lừa-dối, để làm kế cưỡng gian. Xin đại-nhân đòi hỏi *Hoa-hữu-linh*, sẽ biết được đoan-đích.

Thẩm-bạch-thanh đập bàn quát to lên mà rằng :

— Các ngươi chớ nói càn ! Đã dám cả gan cầm búa giết người, bây giờ lại còn chực liên-lụy đến kẻ khác hay sao.

Nói xong, truyền cặng nọc *Lâm-hức* ra đề tra-tấn. Quân-sĩ dạ ran, đem các đồ hình-cụ ra. *Lâm-hức* trông thấy, chẳng còn hồn-vía nào nữa, mới kêu van mà rằng :

— Thật quả chúng tôi oan khổ, không biết một tý gì cả.

Thẩm-bạch-thanh nổi giận, quát mắng rầm-rĩ và truyền cho quân-sĩ tra tấn. *Lâm-hức* kêu to lên một tiếng, rồi nằm chết ngất đi. Số là *Lâm-hức* khi trước ở *Hàng-lâm* đã bị *Đông-phương-bạch* tra tấn, vết thương đến nay vẫn chưa khỏi hẳn. Mỗi khi đỡ trời, thường thấy đau đớn, lần này lại bị *Thẩm-bạch-thanh* tra tấn, vậy nên vừa mới đánh được có mấy cái thì chàng đã chết ngất người đi.

Thẩm-bạch-thanh thấy chàng ngất đi, truyền cho quân-sĩ lấy nước lạnh mà phun vào mặt. Một lúc hồi tỉnh, lại nghe tiếng rên hừ-hừ. *Thẩm-bạch-thanh* hỏi rằng :

— Hai vợ chồng nhà-ngươi muốn chiếm-đoạt gia-sản của *Thẩm* công-tử, đồng-mưu với nhau mà giết chết công-tử, có quả thực tình như thế hay không ?

Lâm-hức nói :

— Chúng tôi đã biết cầm quyền sách đi học, khi nào lại dám làm những sự như thế !

Thẩm-bạch-thanh nghe nói, truyền dịt chặt thừng lại một nắc nữa. *Lâm-hức* đau quá, không thể chịu được, lại chết ngất đi. Một lúc hồi tỉnh, liền kêu van mà rằng :

— Trăm lạy đại-nhân ! Tôi bị tra-tấn không thể chịu được nữa, vậy xin thú nhận.

Nàng *Huệ-lan* thấy chồng kêu xin thú nhận, vội-vàng ghé lại mà bảo rằng :

— Phu-quân không can-dự chi cả mà xin thú nhận thì định thú nhận thế nào !

Thẩm-bạch-thanh quát mắng, các quân-sĩ tức-thì lôi nàng *Huệ-lan* ra chỗ khác. *Thẩm-bạch-thanh* hỏi *Lâm-hức* rằng :

— Mau mau thú nhận đi ! Đầu đuôi thế nào mà lại đồng mưu giết *Thẩm* công-tử ?

Lâm-hức bẩm rằng :

— Hai vợ chồng tôi tham sự phú-quí, muốn chiếm đoạt gia-sản của công-tử, vậy mới bàn nhau mà làm việc này. Nay đã đến trước mặt đại-nhân đây, chúng tôi xin thú nhận.

Thẩm-bạch-thanh nói :

— Ừ ! Có thế chứ ! Ta tưởng nhà-ngươi gan không thú nhận.

Nói xong, truyền cởi trói cho *Lâm-hức*, đem ra một bên, rồi gọi nàng *Huệ-lan* vào mà bảo rằng :

— Chồng ngươi đã thú nhận là có đồng mưu muốn chiếm đoạt gia-sản của *Thẩm* công-tử, cho nên mới làm việc này, bây giờ ngươi còn có nói-năng thế nào.

Nàng *Huệ-lan* nói :

— Đứa gian-ác kia, thật quả tự một tay tôi giết chết, chứ phu-quân tôi không biết tý gì cả.

Thẩm-bạch-thanh liền nổi giận mà rằng :

Ả ! con bé này bây nhiêu tuổi đầu mà đã già mồm lý-sự. Chồng mày đã thú nhận rồi, mày còn dám chối cãi hay sao !

Thẩm-bạch-thanh truyền cho quân-sĩ trói nàng *Huệ-lan* lại để tra tấn. Quân-sĩ vâng lời quan truyền, lại giơ tay tàn-ngược. *Thẩm-bạch-thanh* hỏi rằng :

Đã chịu thú nhận hay chưa ?

Xét thương cho nàng *Huệ-lan* đào tơ liễu yếu, chưa từng chịu những sự khổ-nhục như thế bao giờ. Bấy giờ thịt nát máu dầy, mà nàng vẫn nghiến răng cam chịu.

Nàng *Huệ-lan* nói :

— Thật quả phu-quân tôi không biết tý gì ! Đại-nhân đánh chết thì thôi, chứ khôn không biết thú nhận thế nào cho được. Đứa gian-ác kia, thật quả tự một tay tôi giết chết, tôi xin thế mạng, chứ phu-quân tôi không biết tý gì !

Thẩm-bạch-thanh hầm-hầm nổi giận mà rằng :

— Ả ! Con đàn-bà này lại gan được như thế à !

Nói xong, truyền cho quân-sĩ lấy 5 dẫn ngón tay. Nàng *Huệ-lan* đau buốt đến tận quả tim, nhưng vẫn không chịu thú nhận, cứ kêu rằm lên rằng :

Đứa gian-ác kia, thật quả tự một tay tôi giết chết, phu-quân tôi không biết tý gì, vậy tôi xin thế mạng !

Thẩm-bạch-thanh lại càng cầm tức bội phần, truyền cho quân-sĩ dùng đủ các cách tra-tấn. Nàng *Huệ-lan* chết ngất người đi. Một lúc hồi tỉnh, thở dài mà kêu rằng :

— Đại-nhân tra tấn mãi thì tôi đành chết ở đây mà thôi, chứ phu-quân quả không có tội gì !

Lâm-hức đứng bên, trong lòng bội phần đau xót, bất-đắc-dĩ mới bảo nàng rằng :

— Hiền-thê ơi ! trước sau cũng một lần chết, thôi thì hãy tạm thú-nhận đi cho rồi !

Nàng *Huệ-lan* nghe nói, nghiến răng mà than rằng :

— Nếu vậy thì là tiền-oan nghiệp-chướng của ta xui nên thế này, thôi thì đành phải thú-nhận !

Nàng *Huệ-lan* nói xong, mới chịu thú nhận là hai vợ chồng đồng mưu với nhau định giết chết *Thẩm* công-tử, để mong chiếm đoạt gia-sản.

Thẩm-bạch-thanh thấy nàng đã chịu thú-nhận rồi, mới lấy khẩu cung, rồi làm tờ bẩm đệ trình thượng-ti. Bấy giờ *Thẩm-bạch-thanh* nghĩ án hai vợ chồng *Lâm-hức*, dụng hình kết thành tử tội.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

Trong những độ giời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

ĐỖ KIM-HOAN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

1 fr.75

Prix exact : 6.60

Các thứ nhẫn gọi là RAMÉES PARISIEN trên này, thực là chắc chắn đúng tuổi vàng đeo hàng chữ đầu tên, hoặc khắc cả tiếng như « MARIE », « SUZANNE », « SOUVENIR », giá : 6.75. Xin quý-khách biên rõ số cỡ nhẫn mình mua.

Hàng này các ngài mua một cái nhẫn, nếu các ngài không ưng ý, thì chuyển lại sau bảo hiểu sẽ tiền lại trả.

Còn như cỡ khổ nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vừa đeo hàng ngón. Rồi gửi một cái mandat 2 fr. 20 đến cho

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E

211, Rue Saint Honoré, PARIS

thì chuyển tên sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn và quyển Cata-lô có vẽ nhiều đồ thêm.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Một vị độc giả có viết thư bổi chúng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh nhức đầu mất ăn, mất ngủ, sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau độ đầu và đau gần cết.

Vậy xin kể ra sau này : Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí-dược làm (vode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những hợn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh sao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc rần rần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đều, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng báo chữ lớn đều có bán cả.

2068

Agents d'Annonces en Europe :

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

PHẨM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU

số 16 phố hàng Ngang Hanoi

số 113, phố Khách Haiphong

số 78, phố hàng rộng Namdinh

Kính cáo

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NÀY :

1. Bệnh ngoài da ; nhọt dầu đanh.
2. Đau xương.
3. Tạo lâu ngày.
4. Đau phát-huyết-quản.

Đều trị bằng thuốc :

ROB DÉPURATIF MONTÈS

Chứng đau xương,
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quả tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đã 8 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHỮNG LÚC TRỜ VỀ GIÀ

thì thường thấy váng đầu, tức hơi khó thở, hay chóng mặt, nhức đầu, đau thận, đi táo, mệt và buồn khó ở ; còn về phần dân-bà thì kinh chẳng những không điều mà lại có lắc ra nhiều quá thì lâm cho ai cũng phải sợ. Những lúc này nên dùng thứ thuốc .

Dépuratif Richelet

mà các danh sư ở hoàn-cầu đều chứng nhận rằng hay. Dùng nó thì chẳng bao lâu kinh nguyệt lại đều, không có lâm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiện trong khi chữa các chứng đau xương, lọc máu ở các huyết-quản và các chứng ở ngoài da như là nốc lào mạn con, nốt mẩn lâm cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm ; Thuốc này bán ở các hàng lục hợp to và các hàng thuốc vặt.

Vỏ giả — Đen đây

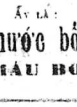
NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phổi làm cho hay ho vặt, uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là này.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết MÁU BO

Sớm chậm một ngày rã có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ trì-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghỉ ngơi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu nó hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thân thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên trì hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho có sức lực, vì Pilules Pink làm cho huyết được tốt hơn, trong hơn, có sức bổ lắm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên trì-hoãn, dùng thuốc PILULES PINK

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Hàng tại tất cả các hiệu Bào-chế.

CÁO-BẠCH

Công-ty **Société Française de Transports,** *là một công-ty đóng xe cao su,* **7, boulevard Bobillot,** *Hanoi, mới mở xưởng* ***GARAGE BOBILLOT,*** *do một viên xếp thợ máy chuyên môn trông nom. Xưởng ấy bán đủ các đồ dùng về xe ô-tô, cùng chữa các thứ, công việc làm rất cẩn thận và hạ giá.*

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi : 30 $ 00

Hạng nhì ta hay đi : 20 $ 00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền

LỜI BÀN — Phải mất chỉ ngồi trong 24 giờ.

Có xe riêng đi cho khách riêng từng chuyến một, ai muốn khách nào đánh giấy trước 2 ngày.

Nên đi ngay bão mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service postal

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ-nhật đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa lúp tàn thấy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — Tới sáng thứ ba nhờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe nước mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh, Bình khánh và số thơ ra Bassi đi chuyển tàu hỏi 2 giờ chiều hoặc đi chuyển tàu đêm cũng được.

VỚI 20 QUAN, QUÝ KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Nếu được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lúc mua phải nộp ngay 20 quan và trong 11 tháng mỗi tháng đóng 10 quan theo như các điều khoản nói trong luật (Như vậy mỗi ngày chỉ 0$ 10 xu mà thôi, có thể làm nên giàu có được.

Nộp tiền lần đầu được ngay cái số đó, chỉ mười tuần có quyền số-kiếp, mà lần rút số nào cũng được cả, như thế đã đóng hết tiền rồi vậy, nếu về dịp mình trúng số được lĩnh nguyên số 16. Mỗi cái vé PANAMA thế nào cũng trúng một lô, giá tiền lớn thì 100.000 quan, nhỏ thì 10.000 quan, không có cũng được hoàn lại 400 quan.

Thực là một cách đặt tiền chắc nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NÀY :

136 lô	500.000 quan	265 lô	5.000 quan
127 lô	250.000 —	1.265 lô	2.000 —
263 lô	100.000 —	12.660 lô	1.000 —
263 lô	10.000 —	1.737.602 lô	400 —

Có vé được dự các cuộc rút số mới cho đến khi rút số về của mình trúng thì thôi.

Mỗi lần rút số có nhận được một tài số các số trúng số, nó không phải giả tiền. Mỗi tài có bao nhiêu tiền được lĩnh hết. Các số giao cho người mua đúng với các số trúng số, người mua về lúc nào muốn xem cũng được, đúng như bản luật công nhận ngày 12 Mars 1906. Bản luật ấy giữ kết mọi phần sách-chắc cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Papère, MARSEILLE (France)

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ sung cái mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghip, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.

Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHỦA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm.

Hàng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tiền Haute-Garonne)

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ong L. BLANC *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

sáng-ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚飯前各喫每各瓶送喫國歐陵精

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC

31, phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

3000

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC

Giá bán **3$00** cả cước

Bảo hành máy chạy 3 năm

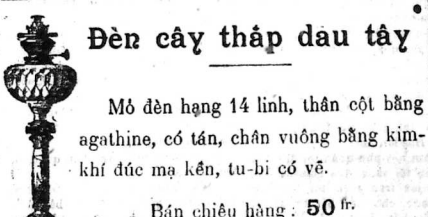
Bán tại hiệu : LY-SENG-BAO, 42, Phố hàng Bồ, Hanoi

3077

SẮP MỞ

Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

Đèn cây tháp dau tây

Mở đèn hạng 14 linh, thân cột bằng agathine, có tán, chân vuông bằng kim-khí đúc mạ kền, tu-bi có vẽ.

Bán chiếu hàng : **50** fr.

Hiệu GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

Ann. Tél. : MAGASINSUNIS — TÉLÉPHONE N° 126 — BOITE POSTALE N° 40

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung-bắc Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN